

Simplicissimus Budapestje

BEVEZETÉS A KORSZERŰ SZNOB- ÉS HEDONIZMUSBA, VALAMINT AZ ALKALMAZOTT EMBERLESÉS TUDOMÁNYÁBA

Ötszáz titok nyomában

Tavasszal levelet hozott az internet-posztás Antwerpenből az előttem ismeretlen Luster kiadóból: írnék egy Budapest-kötetet néhány éve futó sorozatukba: „X város 500 titka”. Mutatóba elküldték a Brüsszelt, Amsterdamot, Lisszabont bemutató darabot. Különös műfaj: összesen száz darab 5-ös lista kell. Mindegyik szócikknek képtelenül rövidnek, átlagban 50 szó hosszúságúnak kell lennie. Félttem, hogy a szűk határidő és a fotós miatt nem lesz majd módom a szerkesztőimet bosszantva az utolsó pillanatilag folyamatos változtatásokra, ezért megkérdeztem, hogy nem készíthetném-e én a fotókat is. A megküldött képek alapján beleegyeztek a dologba. A teljes könyv 10 fejezetből áll, lényegében ezekből (a címek nem ilyen egyszerűek): Evés – Ivás – Vásárlás – Épületek – Kultúra – A város felfedezése – Alvás – Gyerekekkel – Hétvége – Apró részletek. A fejezetek közti arányokba, az egyes listákba a szerkesztő egy kicsit beleszólt. A szobrokat például sokallotta, a drinkbárokat kevesellte. Ki kellett lépnem a régóta változatlan komfortzónámból, alaposan el kellett merülnöm a sör- és drinkbár-forradalomban, a férfi luxusöltöny-iparban, a női haute couture showroom-ok világában, fel kellett keresnem kézműves pékségeket és conceptstore-okat (ennek még nincs magyar megfelelője, az eredetieskedő ajándékok, öltöztékkiegészítők, bizsuk kis méretű boltjai). Jó élmény volt, ahogy letértem megszokott ösvényeimről. Budapestet nagyon másnak találtam, mint amilyennek eddig tudtam. Modernizálódása sokkal jobban előre haladt, mit képzeltem. Ha ennél is jobban növekszik a modern aránya, akkor már veszélybe kerülhet a város karaktere. Bár az is lehet, hogy a természeti környezet, a védendő örökség miatt ez sose következik be. A kiadónak jól bejártatt módszertana van arra, hogyan készüljön egy ilyen könyv. Először a fejezetek aránya, az ötös csoportok listája alakuljon ki, aztán az egyes rövid posztok szövege.

Írás közben persze némileg változtak az arányok. Bekerült a boltok közé 5 jó szemüvegszalagon (különösen Amerikához képest elképesztően olcsó, néhol ingyenes a szemvizsgálat, míg a keretek választéka vetekszik Béccsel). De miután mindent leadtam,

rádöbentem, hogy két fontos ötös lista maradt: a hirtelen elszaporodott férfiborbélyokról és a szabadulósobákról. Bízom benne, hogy be tudom csempészni ezeket. De mit dobjak ki?

(Jelölteim: sörkocsmák a legnagyobb sörkínálattal, és ... a másikon még tépelődöm.) Milyen érdekes város, Budapest, te jó ég.

Az erzsébetvárosi bulinegyed (ma már) megoldhatatlan problémája

Igyekszem mindent követni, ami erről a témáról a komolyabb sajtóban, a blogoszférában megjelenik. De mindez mit sem érne, ha nem beszélgetnék időnként J-vel, szerkesztőtársammal, aki a Klauzál tér sarkán, a húszas években elképzelt Erzsébet sugárút vonalában elhelyezkedő Bauhaus házak egyikében lakik, a legfelső emeleten. Mint egyszer mesélte (vagy írta?), ha főzés közben kinéz a konyhaablakon, akkor a New York palota óráját láthatja. Egy ilyen lakásból csak a végső esetben költözik el az ember. Ennek ellenére néha úgy éreztem, hogy J. már a költözés határáig jutott.

A minap ezt írta nekem: „*Nemrégiben este kilenc körül sétáltam a Gozsdu-udvar környékén, és hirtelen megértettem, miért nem lesz soha értelmes párbeszéd a lakók és a »romkocsmamegyed« pártolói között. Valószínűleg azért nem, mert a romkocsmák pártolói azokra a helyekre gondolnak, amikor pártolnak, amikkel a helyieknek – mármint a még eszénél levő, nem totál kiakadt zömmek – sincs semmi bajuk. A pártolók a klassz éttermeket, a fiatalos vendéglátó-ipari egységeket, az innovatív büféket, a szellemes(kedő) kocsmákat pártolják, aztán legkésőbb éjjelkor hazamennek.*

Nekünk meg maradnak az akkor nyitó primitív itatók, ahol ipari szeszszel tömik a bel- és külföldi ifjúságot, valamint a pub crawl-ok, ahol százával hajtják végig az ivóltó embereket éjjelkor, kettőkor, négykor, ötkor a kerületen.

Hogy ebből mennyi a nemzetgazdaság bevétele, arról kitűnő egzakt számaink vannak nekünk is, csak sajnos nincs annyi követőnk, mint Tibi atyának – aki egyébként pontosan három darab kocsmáros. Mindenesetre a nemzetgazdasági bevételről sokat elmond, hogy a nyári (előre bejelentett!) szűrőpróba szerű NAV-ellenőrzés idejére az innovatív romkocsmák kétharmada zárva maradt, a világorökségi területen szedett extra, vendég-fejenkénti adóból pedig a töredéke sem folyik be a taka-

rításra (állítólag, nulla hatásfokkal) elköltött kerületi pénznek.

Ja, tudom, persze, a »tízezer munkahely«... Kocsmánként huszonöt ember! Kész csoda, hogy a vendégek még beférnek!”

Ezt meg kellett beszélni Complicatusszal. Leültünk kedvenc helyünkre, a Kinóba, és megpróbáltuk a Holdról nézni a jelenléte. Mióta együtt hallottuk a Brain Bar fesztiválon Koppenhága főépítését arról, hogyan lett az a város egy harmadrendű sárfészekből mintaszerűen élhető, irigyelt metropolisz, szeretjük képzeletben modellezni, mi történt volna ott – hogyan álltak volna a problémához. Ott persze egységes városigazgatás van. „Úgy könnyű...” (Vagy nem. Sehöl se könnyű.)

Arra jutottunk, hogy – a mi alternatív történelmünkben – a 2002-ben kezdődött romkocsmapréritűz 2005-ra már elérte volna azt a határt, ami cselekvésre ösztönzi a városi hatóságokat. A főpolgármester munkacsoportot állított volna fel turisztikai szakemberekből, városszociológusokból, helyi politikusokból. Azt kérte volna a csoporttól, hogy olyan megoldásokra tegyenek javaslatot, ami a lakók nyugalmát is biztosítja, a bevételt is optimalizálja, a Budapest-imázst sem érinti károsan.

Ez a bizottság fél évi (részben helyszíni) ülésezése után a következő javaslat csomaggal állt volna elő:

A folyamat megállíthatatlannak tűnik. A 2005-ös öt romkocsmaszám néhány év alatt megtízszereződhet, teljesen ellehetetlenítheti a lakók hagyományos életét. Drámaian felverheti a budapesti albrélet-árakat, ami károsan érintheti a belföldi és külföldi diákok szálláskilátásait. Ezért a főváros mondja ki, hogy három év múlva (2008-tól) Erzsébetváros területén 11 óraker kötelező záróra lép életbe. Egyben a Főváros a költözni kívánó vagy újonnan létesülendő romkocsmáknak lehetőséget nyújt áttelepülni az üresen álló Vágóhid területére. Támogatást ad düledező erzsébetvárosi épületek lebontására és újra felépítésére is a Vágóhídon.

Így megállhatott volna a romkocsmamegyed burjánzása, Erzsébetvárosban korábbra tolódott volna a kocsmázás, akár már hat óraker kezdődött volna a dolog, a féktelen dorbézolók pedig mehettek volna a Vágóhídra.

2017 őszén egy időre elvitték a lapunk kiadójának is helyet adó Bedő Ház kapuját. December elején, gondos restaurálás után visszakerült a helyére. Nemesi Attila iparművész munkája.

Ugye nem kell mondani, hogy ezzel már elkéstünk. A mintegy 50 romkocsmának hatalmas a (finoman mondva) lobbieréje. És természetesen a befektetett százmilliókra is tekintettel kell lenni. Ráadásul a Vágóhíd nagyobbik részére már lakópark épült. Már csak a főkapu közvetlen környéke áll. De még most sem késő – a beerbike-ok betiltásához hasonlóan – megszabadulni a pubcrawl üzletágtól (bár az ilyesmi mindig bonyolult dolog). A részegen randalírozók széles körben reklámozott elzárásával a kocsmaturizmus szélsőségeit lehetséges lenne lenyesegetni. Csúnyán hangzik? Igen. És ráadásul csak tüneti kezelést jelentene.

Amikor Simplicissimus elvarátai, akik a főváros vezetését 1990-ben átvették, egyes tudós tanácsadók javaslatára úgy döntöttek, hogy a szabadság hiányát a túl sok szabadsággal kell megpróbálni orvosolni, vagyis az akkori 22 kerületben választott polgármestereket és közgyűlést létesítették, rettenetes tévútra kormányozták Budapestet. Erzsébetváros sorsa is – legalábbis részben – erre vezethető vissza. Utoljára a „fülleforradalom” után lett volna mód egyesíteni Budapestet. De ezt is elmulasztották az arra hivatottak, pedig jól beleillett volna a mindenre kiterjedő központosítás keretébe.

Amiért a Közmunkatanács a legjobban hiányzik, az a hosszú távú gondolkodás. Anélkül lehet ugyan szerencséje Budapestnek (most is ilyen időköt élünk, a régi dicsőség visszaállításán fáradozó kormányval), de adottságait hosszú távon optimálisan kihasználó régiós központ nem születhet.

Így csak arra nyílik mód, hogy elkerüljünk nagyobb hibákat, például a magasházak építését, kivédjük a városnéző buszok piacáról a versenyt száműző rendelkezést. (Az utóbbi képtelenség lapzárta után újra napirendre került).

Kevés-e a taxi ma Budapesten?

Erre a kérdésre nehéz válaszolni. Annyi bizonyos, hogy a Facebookon vége-hossza sincs a panaszoknak: jóval nehezebb most taxit kapni, mint régebben. Nem működik a régen annyira jól bevált előre-rendelés sem.

Ezt a méltatlankodást a legtöbben összekötik egy kiadós anyázással: nem kellett volna elüldözni az Ubert ...

Egyetértek abban, hogy nem kellett volna ellehetetleníteni az innovációt. A géprombolás még soha nem vezetett jóra. Az is bizonyos, hogy volt egy olyan vonása az Ubernek, ami – a magasabb tarifájú csúcsidőben – a taxik számának növekedéséhez vezetett: a másodállású, rugalmas munkavégzés.

Én egyik napról a másikra akkor szoktam rá, amikor a sors kifürkészhetetlenségéből

Gygy budapesti sárga taxi, 2015-ben, éjszaka

egyetlen héten kétszer vacsoráztam ugyanannál a kedves budai családnál. Első alkalommal Főtaxival mentem, a második alkalommal pedig úgy éreztem, itt az ideje a kísérletnek: vajon mennyibe kerül Uberrel ugyanaz az út? Hát mintegy hatvan százalékos volt az ár. És persze sokkal gyorsabban jött a kocsis. Mire a telefont felvették a hagyományos társaságnál, a moderné már el is indult. Ráadásul láttam, hol jár éppen a kocsis, ami ilyen és ilyen márkájú, a sofőr pedig így és így hívják, így néz ki.

Amikor az Ubert „pártunk és kormányunk” de facto kitiltotta az országból, megsírtam a dolgot, de azonnal letöltöttem a két legnagyobb cég applikációját. Akkor kezdem mindig használni őket, amikor egy mérnök-üzletember elmagyarázta nekem, hogy így mindig gyorsabban kapok kocsit, hiszen azt automatikusan intézi a rendszer, és a telefonhívásokra csak a maradékokat tudják küldeni.

Ezt el is mondom személyesen panaszkodó ismerőseimnek. A Facebookon mindeddig óvakodtam ezt elmagyarázni. Ha elterjedne a dolog, akkor újra átlagos felhasználó lennék, elveszteném az előnyömet.

Budapestnek jelenleg egyébként már az önjáró kocsik korszakára kellene előre tekintenie. Kétlem, hogy foglalkoznak vele. Annál inkább foglalkoznak a taxisok áremelési követeléseivel. Mielőtt meggondolatlan döntést hoznának, javasolom, modellezzék a következményeket. Nem kétséges, hogy az áremelés jó lenne a vállalkozásoknak. De korántsem bizonyos, hogy jótékony hatással lenne az egy időben az utcán tartózkodó bérautók számára. Egy régebbi (igaz, New Yorkban végzett) kutatás szerint egy részük addig marad az utcán, amíg a napi bevételi tervét el nem éri – így az áremelés a taxik számának relatív csökkenését hozhatja. Modellezni kellene az árverseny felszabadítását esetleg minimál-díjjal párosítva, vagy a kilométerdíjat a benzin literenkénti árához kötését.

A legeslegjobb az elviekben sokszor emlegetett win-win megoldás lenne. A szavazók is ezt szeretik, hát nem? ●